

Elballagtak az orvosegyetemen is

Fotó: Révész Róbert

■ Szombaton délből elballagtak a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem végzősei is. Idén 169 magyar hallgató végzett az orvostudományi karon, a külföldiek

közül pedig több mint húszan kaphatnak orvosi diplomát. A gyógyszerészkaron 90-en fejezték be tanulmányaikat. Képünk a szombati ballagáson készült, a Dóm előtt.

■ A csütörtöktől vasárnapig tartó Májuláson tizenkét helyszínen közel nyolcvan program futott le. A több mint negyven könnyűzenei koncerten, a színházi előadásokon és filmvetítéseken több ezer ember fordult meg. A szabadtéri rendezvényeket mindenki ingyen élvezhette. Hozzáteszem: ez se semmi a mai világban. A pénzes bulikra, gondolk itt az éjszakai filmvetítésekre, azok közül is néhány előadásra, egyszerűen nem lehetett bejutni. Szombat éjszaka például háromszor annyian szertették volna megnézni Zeffirelli Rómeó és Júliáját, mint amennyien beférnek a moziba. Kemény Henrik Vitéz Lászlóját és csokoládépopfájú ördögét, végig izgulták és nevettek a kis és nagy pajtikák.

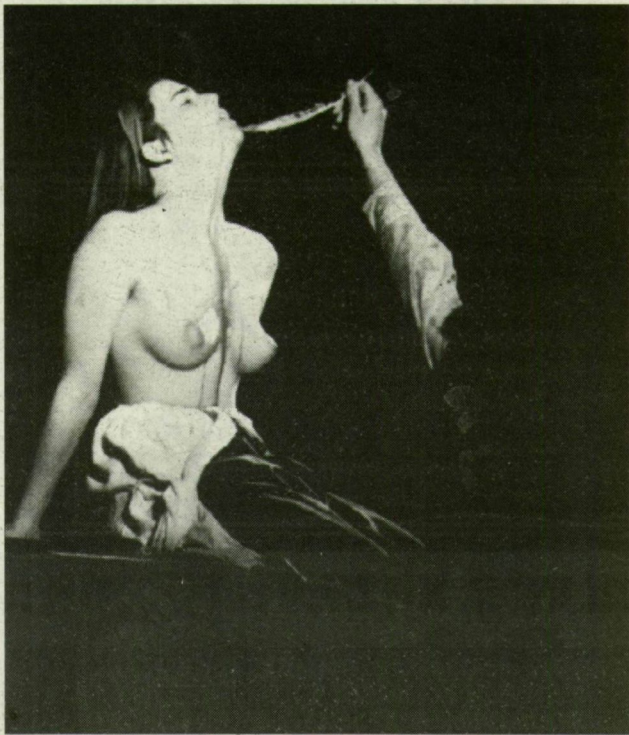
Fantasztikus volt a szegedi közönség – mondta az előadás után Kemény Henrik, aki hatvan év óta megszállottja a bábozásnak. A gyerekek szinte mindenre reagáltak.

■ És a szülők is...

– Igen, ők is. S ennek nagyon örülök, mert ebből kiderül, olyan élményt hagytam a szülőkben régebből, már akik látták az előadást gyermekkorukban, hogy még ma is szívesen fogadják Vitéz

■ Májulás '94

Mindenki jelesre vizsgázott

Az újvidéki AIOWA színház előadása. (Fotó: Révész Róbert)

Lászlót és a többieket. Számomra ez a legnagyobb elismerés.

■ Hogyan kezdett el bábozni?

– Nálunk a bábozás családi

hagyomány, apáról fiúra száll. A nagyapámnak a régi Népligeti mutatóványos téren volt egy bódéja, ahol rengeteget játszottunk a testvéremmel. Kilenc éves voltam, amikor a papám bábszínpadra vitte a Koldus és királyfit. Ebben én játszottam a koldust... meg a királyfit.

■ Ki találta ki Vitéz László figuráját?

– Vitéz László és a többi figura nagyapám találmánya, ha lehet így mondani. Tőle örököltém.

■ Mi a véleménye a fesztiválról?

– Nagyon jó, több ilyen kellene! A régi időkre emlékeztet, a Népligetre, ahol úgy tudott egy egész délutánt eltölteni a szabadlevegőn, sétálgatva a nép, hogy nem költött egy fillért sem, mégis szórakozott.

■ Jövőre eljön májuli?

– Ha meghívnak, és az erőm engedi, akkor örömmel jövök Szegedre.

Utószó: Le a kalappal a szervezők és a rendezők előtt, hiszen egyetlen állami forint nélkül, csupán szponzori támogatásokkal, törekedve a műfaji sokszínűsége és az ingyenességre, olyan fesztiváhangulatot teremtettek a városban, amire mindenki emlékezni fog.

Sz. C. Sz.

Mit mond a statútum?

– Dr. Fráter Loránd: Az egyetemi statútum és a jelenlegi törvény szerint az egyetem döntéshozó testülete az egyetemi tanács. Arra, hogy egyetlen tesület szava legyen a döntő azért van szükség, mert az intézményen belül több egyenlő jogú döntési fórum nyilván nem lehet. A küldöttközgyűlés egyértelműen bizalmi szavazást tartott, magyarán a bizalmát nem nyertem el. Ha a törvény nem is, de a mi belső szabályzatunk ismer olyan lehetőséget, hogy visszahívja a rektort, ehhez azonban az újrávalasztott rektor esetében kétharmados többségre van szükség, amint az a statútumunkban olvasható is.

– Dr. Sándor László: Eleve korrigálnom kell a rektor úr bevezetőjét, hiszen senki nem vitatja, hogy az egyetem legfőbb döntéshozó szerve az egyetemi tanács. A legfőbb képviselői szerv azonban a küldöttközgyűlés. Az egyetemi tanácsot is és a közvéleményt is Fráter doktor egy hamis állítással igyekszik befolyásolni, amikor arra hivatkozik, hogy az ő leváltásához kétharmados többségre van szükség. A rektor által hosszas munkával írt statútumban az szerepel, hogy a küldöttközgyűlésben a határozatahozatalhoz a jelenlévő küldöttek egyszerű többségi szavazata szükséges. Én elfogadom a rektor úrnak azt az állítását, hogy az egyetemre kell egy döntéshozó szerv, és hogy ez az egyetemi tanács. De az egyetemi tanács nem az a fórum, ahol a küldöttek saját belátásuk és elkötelezettségük szerint szavaznak. A statútum 15-ik paragrafusa erről úgy rendelkezik, hogy a tisztségviselők tevékenységéről küldöttjeik útján a közgyűlés nyilvánít véleményt, ahol a küldöttek szavazataikkal kifejezett véleményükkel befolyásolják az egyetemi tanács tevékenységét.

Kinek kell a tanári testület véleménye?

– Dr. Kása Péter: Végtelenül sajnálom, hogy innen

■ Egyenes adásban a képernyőn

SZOTE-kórkép: orvosok vitája

Amerikából, ahol az emberiséget sújtó egyik legszörnyűbb betegséggel foglalkozó tudományos kongresszuson veszek részt, az egyetem vezetőjével és a velünk oktató-kutató-gyógyító orvosaival nem a gyógyításról kell beszélnem. A kérdést egy kicsit vissza kell porgetnem. Szükséges azt megvizsgálni, hogy Fráter doktor hogyan került másodszori alkalommal a rektori pozícióba, mert ez törvényellenes volt. Miért? Azért, mert az egyetem működési szabályzata 26-ik paragrafusának 2. pontja kimondja, hogy a tisztségviselők, így a rektor funkciójának meghosszabbításához is a tanári testületben és az egyetemi tanácsban kétharmados többség kell. Sajnos Fráter doktor ezt nem kapta meg. Már csak azért sem kapta meg, mert a tanári testületnek a véleményét „véletlenül” elfelejtette kikérni.

– Dr. F. L.: A statútum a rektor megválasztásáról és újrávalasztásáról külön rendelkezik, lévén ez egy rendkívül fontos pont. Abból a megfontolásból, hogy a rektor nem a tanári testület, nem az orvosok, és nem a hallgatók rektora, hanem az egész egyetemé, a szabályzat a választást és a hosszabbítást a küldöttközgyűlés és az egyetemi tanács jogkörébe utalja. Tehát a tanári testület nem szerepel ebben a sorrendben.

– Dr. K. P.: A rektor úr a saját szabályzatát sem ismeri. Még egyszer hivatkoznék a paragrafusokra. Egyébként nem véletlen, hogy a tanári testület véleményét nem kérte ki, mert az első alkalommal, amikor elő volt írva, hogy a tanári testületnek legalább egyharmad szavazatát kell megszerezni, ő még ennyit sem

A Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetemen kialakult helyzetről vitáztak szombaton este a Városi Televízióban a SZOTE-ügy főszereplői. A VTV éjszakai műsorának „aktuális” vendégei dr. Fráter Loránd rektor, dr. Sándor László, a Traumatológiai Klinika megbízott igazgatója, és dr. Dombi György, az egyetemi tanács titkára voltak, valamint dr. Kása Péter professzor, az Alzheimer-laboratórium vezetője, aki az Egyesült Államokból – az Alzheimer-kór kutatóinak kongresszusán vesz részt – telefonon keresztül szólalt meg. A mintegy háromnegyed órás vitát Réthi J. Attila vezette. Az előzmény: a SZOTE küldöttközgyűlés április 26-án dr. Sándor László javaslatára a rektor leváltása mellett szavazott, ezt azonban az egyetemi tanács május 10-én fölülbírálta, vagyis megerősítette tisztségében a mandátuma harmadánál tartó dr. Fráter Lorándot.

Alábbi cikkünk a vita lényeges elemeit foglalja össze.

szerezte meg, nemhogy a félét vagy a kétharmadát.

Vádpontok a rektor ellen

– Dr. S. L.: A diktatorikus vezetés, az embertelenség, a becsület hiánya és a törvényeknek az igen laza kezelése, ezek a vádpontok. A statútum szerint az egyetemi tanács a rektor felmentését kezdeményezi, ha ő feladatainak, vagy azok jelentős részének nem, vagy nem kellőképpen tesz eleget, illetve tisztével összeférhetetlen magatartást tanúsít, vagy feladatainak ellátására egyéb okból alkalmatlanná válik. Ilyen értelmű javaslatot tehet a küldöttközgyűlés és a tanári testület is. Tehát amit a rektor úr a tanári testületről az imént mondott, ebben a pontban érzékelhető, hogy nem teljességgel igaz. De a törvénytelenségnek legyen ez a leg-egyszerűbb példája.

– Dr. F. L.: Válaszolni valószerűleg konkrét esetben lehetne, de megfontolásra érdemes az, hogy mondjuk az embertelenség vádjá elől, ami

súlyos vád orvos esetében, olyankor védekezsem, amikor Sándor tanár úr a vádló, aki megengedte magának éppen a közelmúltban, hogy egyik legközelebbi munkatársát, aki rehabilitáció előtt állt, magához hívatta és enyhén szólva kemény stílusban fölszólította, hogy vonja vissza ezt a munkáját. Magyarán: nem érzem azt, hogy egy ilyen általános állításra ebben a szituációban válaszolnom kellene.

– Dr. S. L.: Örülök a rektor úr eme nyilatkozatának, hiszen ez a törvénytelenségnek az abszolút iskolapéldája, aminek sajnos pontosan Fráter Loránd a vezéralakja. Az egyetem hatályos habilitációs szabályzata ugyanis úgy rendelkezik, hogy az egyetemi tanári kinevezéshez szükséges habilitáció a doktori vagy kandidátusi fokozat megszerzése óta – itt az óta nagyon fontos – magas szintű, tartós tudományos alkotói tevékenységet folytató, tudományos publikációkkal bíró embernek adható. Én nem akarom a rektor úr által nagyon tehetségesnek tartott munkatársam képességeit itt a nyilvánosság előtt megítélni, de ennek a kollégának a törvény által előírt mérhető tudományos teljesítménye abszolút

nulla. Nem írt, nem publikált értékelhető, ezért nyújtottam be a törvényességi óvást.

Tanszék-vezetők eltávolítása

– Dr. K. P.: Én nem vádpontokat mondok, mert a tragédiája az egyetemnek, ha erről kell beszélni. Tényeket sorolnék föl, amelyek Fráter doktort nem teszik alkalmassá a rektori funkció betöltésére. Először is a statútum legalább 15 pontját megszegte, ugyanakkor erre a statútumra esküdt. Tényeket sorolok: a tanszékvezetők jogtalan eltávolítása, új kinevezések, melyeket előzetesen a testületek nem tárgyaltak meg. Sajnálom, hogy el kell mondanom, de a vezető pozíciók visszavonása nálunk úgy történik, hogy a rektor behívja a rektori hivatalba az illető személyt s azt mondja: a következő időktől kezdve máshol fogsz dolgozni, a helyét pedig mással tölti be. Ez törvénytelen. Még sorolom: az egyetem alacsonyabb beosztású vezetőitől a hűségük megkövetelése, jutalmak osztása a saját törvényei szerint, a szervezeti egységek felszámolása a saját kénye-kedve szerint.

– Dr. F. L.: Számomra nem egészen konkrét dolgok ezek, mert úgy hangzott el, hogy vezetőket eltávolítása, válaszolni viszont úgy tudnék, ha azt mondják: XY eltávolítása... Szokás mondani, hogy 35 embertől vált meg az egyetem, amelyek egy 3000-es létszám fölötti egyetemnél akár igaz is lehet. A Budapesti Műszaki Egyetemen ez idő alatt 80 tanszékvezető vagy magas beosztású kutató vált meg a pozíciójától. Közben megjelent egy jogszabály, mely szerint 65 éves korban a tanszékvezetéstől meg kell válni. Inkább azt kérdezzük meg, miért voltak ilyen előregedettek az egyetemek?

– Dr. K. P.: Kérem, ez óriási csúsztatás a rektor részéről. Nem a nyugdíjaztatásokat vonja valaki is kétségbe, mert az szükséges. Ugyanakkor voltak számosan olyan vezetők, akik igazán jó munkát végeztek, de miután számára ők nem tetszettek, eltávolította őket. Ha másképp nem, behívta őket a rektori hivatalba és távozásra szólította fel őket. Kérem, ez nem módszer!

Melyek a rektor vádpontjai?

– Dr. F. L.: Azt hiszem, meglepő a válaszom: Kása professzorral a legjobb tudomásom szerint sem most, sem az előző rendszerben semmiféle személyes összecsordulás nem volt. Azt hiszem, egy szó erejéig ezt ő is meg tudja erősíteni...

– Dr. K. P.: Csak annyit, hogy el akart távolítani...

– Dr. F. L.: Összecsordulás tehát nem volt. Ezen kívül mindent elkövettünk és el is követünk, hogy az Alzheimer-kutatólaboratórium megmaradjon és dolgozzon. Az más kérdés, hogy maga a laboratórium nem illik bele az egyetem koncepciójába. Ami Sándor tanár urat illeti, ott más a helyzet. Az ő önálló osztályának kialakításában nekem nagy részem volt...

– Dr. S. L.: Elismerem, hogy hosszú éveken keresztül azt gondoltam, hogy Fráter Loránddal a normális munkatársi viszonyt meghaladó viszonyban voltam, elismerem, hogy az intézetért sokat tett. De azt hiszem, a forradalom fölfalta gyermekét és Fráter Lorándban nem azt találtuk, amit benne hittünk.

– Dr. F. L.: Nem lehetek ugyanaz, mint 1991-ben. Más egy forradalmi mozgalom vezetője és más egy hivatalnak a betöltője. Könnyű távolról azt mondani, ezt vagy azt rosszul csinálom. Azt gondolom, itt van az a pont, ahol az emberek elítélik az egyetemi tanácsot, mert egyetért a rektorral. Azért ért egyet, mert hosszú viták után megismeri azokat a tényeket, lehetőségeket, korlátokat, amelyek között a döntést meg lehet hozni.

P. J.